

Bestuursrapportage 2023-2

Periode 01-01-2023 t/m 31-08-2023

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
HOOFDSTUK 1 SAMENVATTING	4
1.1 BELEIDSDOELSTELLINGEN	4
1.2 RISICO'S	4
1.3 FINANCIËLE ANALYSE OP HOOFDLIJNEN	4
HOOFDSTUK 2 KLIMAATROBUUST GEBIED	6
2.1 VOORRAADBEHEER	6
2.2 STEDELIJK GEBIED	6
2.3 WEERSEXTREMEN	6
2.4 SYSTEEM OP ORDE	6
HOOFDSTUK 3 VEILIG GEBIED	7
3.1 BEHEER OP MAAT WATERKERINGEN	7
3.2 INZICHT IN STERKTE WATERKERINGEN	7
3.3 VERSTERKING WATERKERINGEN	7
3.4 AANGRENZEND AREAAL	7
3.5 STERKE ADVISEUR IN DE RUIMTELIJKE ORDENING	8
3.6 OVERSTROMINGSINFORMATIE	8
3.7 DIJKBEWAKINGSORGANISATIE (DBO)	8
HOOFDSTUK 4 GEZONDE LEEFOMGEVING	9
4.1 GOEDE WATERKWALITEIT, ECOLOGIE EN BIODIVERSITEIT	9
4.2 EEN DUURZAME EN DOELMATIGE (AFVAL)WATERKETEN	9
4.3 FUNCTIES EN EMISSIES VORMEN GEEN BELASTING VOOR HET WATERSYSTEEM EN DE ZUIVERINGSTECHNISCHE WERKEN	10
4.4 BOVENREGIONAAL WATERKWALITEITSBELEID	10
HOOFDSTUK 5 CIRCULAIRE ECONOMIE & KLIMAATNEUTRALITEIT	11
5.1 CIRCULAIRE ECONOMIE	11
5.2 KLIMAATNEUTRALITEIT	11
HOOFDSTUK 6 BEDRIJFSVOERING	13
6.1 DIGITALE TRANSFORMATIE	13
6.2 OMGEVINGSWET	13
6.3 CONTINUE ORGANISATIEONTWIKKELING	13
6.4 OVERIGE DOELSTELLINGEN BEDRIJFSVOERING	14
HOOFDSTUK 7 EXPLOITATIE OVERZICHTEN	15
7.1 EXPLOITATIE NAAR PROGRAMMA'S	15
7.2 EXPLOITATIE NAAR KOSTENDRAGERS—TAKEN	16
7.3 EXPLOITATIENAARKOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN	17
HOOFDSTUK 8 FINANCIËLE RAPPORTAGE	18
8.1 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN	18
8.2 LOPENDE EN VOorgenomen INVESTERINGEN	18
8.3 FINANCIERING	20
8.4 RISICO'S, WEERSTANDSCAPACITEIT, BESTEMMINGRESERVES EN VOORZIENINGEN	20
8.5 WATERSCHAPSBELASTINGEN	22
8.6 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	23
8.7 VERBONDEN PARTIJEN	23
8.8 RESERVEPOSITIE EN VOORZIENINGEN	23
SUPPLEMENT 1 ZUIVERINGSRENDEMENTEN	24

Inleiding

Voor u ligt de tweede bestuursrapportage van 2023. Deze periodieke rapportage schetst actuele beleidsontwikkelingen en gaat in op afwijkingen op de begrotingsdoelen, het investeringsvolume, de investeringskredieten en de exploitatiebudgetten. Alle prestaties zijn gerelateerd aan de begroting voor 2023 en het Waterbeheerplan 2022-2027. Daarnaast wordt er middels een dashboard gerapporteerd over het HWBP-programma. Deze is als aparte bijlage toegevoegd. In de rapportage lichten we ook de relevante ontwikkelingen in de bedrijfsvoering toe. We sluiten de rapportage af met een financiële verantwoording. In het eerste supplement gaan we nader in op de prestaties van onze rwzi's.

Wij vertrouwen erop dat u met deze rapportage voldoende inzicht krijgt in de besturing van ons waterschap.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 presenteren we eerst een samenvatting, waarin we, naast afwijkingen in uitvoering van beleid, ook de prognose van het exploitatiebudget en het geprognosticeerde netto-investeringsvolume vermelden.

In hoofdstuk 2 tot en met 5 geven wij u de voortgang van de gestelde beleidsdoelen. Verder beschrijven we in hoofdstuk 6 de belangrijkste ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Hoofdstukken 7 en 8 bevatten de financiële rapportages over de afgelopen periode. Naast de verwachte lasten en belastingopbrengsten wordt het verwachte resultaat ultimo 2023 aangegeven. Daarnaast staan hier de relevante risico's voor het waterschap benoemd.

De bestuursrapportage sluiten we af met het supplement 'Zuiveringsrendementen'.

Hoofdstuk 1 Samenvatting

1.1 Beleidsdoelstellingen

Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 is op 21 december 2021 door het algemeen bestuur vastgesteld. Dit programma geeft de beleidsdoelstellingen voor de komende zes jaar aan.

In deze rapportage wordt per thema de voortgang van het vigerende Waterbeheerprogramma weergegeven.

De uitvoering van het beleid - zoals vertaald in doelstellingen en maatregelen in de Begroting 2023 - verloopt in grote lijnen volgens de planning. De voortgang vanuit de beleidsthema's wordt nader toegelicht in hoofdstukken 2 tot en met 5.

1.2 Risico's

Risicomanagement is een integraal en onlosmakelijk onderdeel van ons werken. Binnen de programma's worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen. In paragraaf 8.4 Risicomanagement zijn de belangrijkste actuele risico's van de verschillende programma's samengevat in één waterschapsbreed overzicht.

1.3 Financiële analyse op hoofdlijnen

Het resultaat voor bestemmen ultimo 2023 wordt € 1,0 mln. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met lagere personeelslasten, de inzet van de post Onvoorzien en meevaller in de verkoop van biogas. De prognose uit Burap 2023-1 ging uit van een negatief resultaat voor bestemmen van € -0,7 mln. Ten opzichte van Burap 2023-1 zien we een verhoging van het resultaat met € 1,7 mln. Het verwachte resultaat in totaal en naar taken over 2023 geeft het volgende beeld.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Baten	121.447	126.406	126.481	65.882	60.599
Lasten	128.123	133.508	131.923	64.647	67.276
Operationeel resultaat	-6.676	-7.102	-5.442	1.235	-6.677
Dividenden	4.300	6.443	6.443	1.046	5.397
Resultaat voor bestemmen	-2.376	-659	1.001	2.281	-1.280
Inzet BR Huisvesting	611	0	0	0	0
Inzet BR DFB	1.199	1.199	1.280	0	1.280
Resultaat na inzet BR	-566	540	2.281	2.281	0
Bestemmen reserve DFB	79	743	2.281	2.281	0
Bestemmen vrije reserve	-646	-203	0	0	0
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

De belangrijkste geprognosticeerde afwijkingen van de lasten en baten worden hieronder toegelicht.

Per saldo stijgen de **baten** (de belastinginkomsten) met € 0,1 mln. ten opzichte van Burap 2023-1. De watersysteemheffing stijgt met afgerond € 0,2 mln. als gevolg van de geactualiseerde WOZ-waarden en extra VE bij de directe lozers. De zuiveringsheffing daalt afgerond met € 0,1 mln. met name als gevolg van afgenomen VE's bij de tabel- en overige bedrijven.

De **dividenden** liggen in lijn met de ramingen uit de eerste bestuursrapportage.

De **overige lasten** stijgen naar verwachting met ca. € 0,1 mln. ten opzichte van de eerste bestuursrapportage. Naast kleinere afwijkingen zijn er hogere kosten door verdere prijsstijgingen, het organisatieontwikkeltraject Kr8 en de garantieregeling doordat deze bedrijven meer afvalwater lozen. De hogere lozing zorgt ook voor hogere belastingopbrengsten. Hier tegenover staan ook meevallers door hogere opbrengsten voor biogas en een hogere vergoeding voor kosten gerelateerd aan het regionale meetnet.

De prognose van de **kapitaalslasten** zijn ten opzichte van de eerste bestuursrapportage ongewijzigd.

Ondanks dat de verwachte **personeelslasten** € 1,5 mln. lager uitvallen dan bij Burap 2023-1 ingeschat, blijven ze hoger dan in de begroting vastgesteld. De hogere lasten als gevolg van de nieuwe cao en de inzet van externe inhuur wordt gedempt door de latere invulling van vacatures. Ondanks onze inspanningen blijken deze in een aantal gevallen moeilijk in te vullen.

Voorgesteld wordt om de post **Onvoorzien** met afgerond € 0,7 mln. in te zetten. Enerzijds vanwege de onverwachte kosten gemoeid met de nasleep van de calamiteit met een persleiding bij RWZI Nieuwgraaf. Daarnaast worden we geconfronteerd met toegenomen kosten voor energie voor de netbeheerkosten. Deze laatste was al bekend bij Burap 2023-1, maar omdat de budgetten toen niet formeel zijn aangepast wordt deze nu verwerkt in de post onvoorzien.

Exploitatiebudgetten/prognoses

Per programma geven we hieronder de prognose van de netto-lasten ultimo 2023 weer.

bedragen in € 1.000			
	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid	10.965	11.172	10.957
Watersystemen	52.462	54.688	53.690
Afvalwaterketen	64.696	67.647	67.276
Netto lasten programma's	128.123	133.508	131.923

Investeringsvolume

Voor de onderhanden en nieuwe projecten werken we met een netto-investeringsvolume. Onderstaande tabel geeft de prognose van dit volume in 2023 weer t.o.v. de begroting.

bedragen in € 1.000			
	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid	9.601	9.350	9.070
Watersysteem	13.805	9.793	9.706
Afvalwaterketen	18.221	16.975	15.595
Totaal	41.626	36.118	34.371
Vaarwegbeheer *)	0	0	0
Totaal incl. Vaarwegen	41.626	36.118	34.371

*) Voor het Vaarwegbeheer wordt geen investeringsbedrag meer geraamd. De jaarlijkse investeringskosten worden voor 100% vergoed door de Provincie Gelderland. De netto-investeringen zijn derhalve per saldo € 0.

Hoofdstuk 2 Klimaatrobuust gebied

2.1 Voorraadbeheer

De lange termijn verkenningen met de partners in de Aanpak Droogte Achterhoek zijn afgerond. De resultaten vormen één van de bouwstenen voor het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

No-regret maatregelen:

De korte termijn maatregelen worden opgepakt in EDDGI. Ca. 470 deelnemers hebben zich gemeld, daarvan is ca. de helft afgehandeld. Met terreinbeherende organisaties zijn de concrete korte- en middellange termijn maatregelen in beeld gebracht en deze (9 locaties) worden opgepakt. Dit najaar wordt EDDGI fase 1 geëvalueerd en een voorstel voor EDDGI fase 2 ontwikkeld. Bestuurlijke besluitvorming vindt plaats in 2024.

Integrale aanpak in focusgebieden:

Voor de focusgebieden Landgoederenzone en Achterhoeks Plateau zijn watersysteemanalyses uitgevoerd waarbij onder meer hydrologische perspectieven voor de droogteaanpak in beeld komen. Dat zijn bouwstenen voor het gebiedsproces (Winterwijk en vervolgfase Landgoederenzone) en bouwstenen voor het programmeren van maatregelen.

2.2. Stedelijk gebied

We zijn bezig met de ontwikkeling van de Koers stedelijk gebied. Deze omvat een eenduidige visie en aanpak van onze opgaven in stedelijk gebied voor ons hele werkgebied met zichtlijn 2050 en vormt de agenda voor samenwerking met gemeenten. Het is het kader voor ons uitvoeringsprogramma m.b.t. het stedelijke gebied. Bij het opstellen van de koers betrekken we de gemeenten. We verwachten in het eerste deel van 2024 de koers bestuurlijk te behandelen.

Ondertussen werken we al samen met gemeenten aan projecten in het stedelijke gebied op de thema's waterkwaliteit en wateroverlast. Dit doen we op basis van het bestaande monitoringsprogramma voor waterkwaliteit in stedelijk gebied en op basis van de stresstesten die we met gemeenten hebben uitgevoerd.

2.3 Weersextremen

We werken aan de koers Weersextremen. Deze leidt tot een strategie en handelingsperspectief voor het waterschap over hoe om te gaan met toenemende neerslagextremen. De inhoudelijke onderdelen van de koers zijn in trial 2 aanbesteed, De stakeholders (gemeenten, provincie en veiligheidsregio) zijn geïnformeerd over de koers en hun betrokkenheid.

2.4 Systeem op orde

De urgente knelpunten uit de toetsing inundatie worden conform planning opgepakt, gehele afronding uiterlijk 2027, afhechting van 101 restpunten (Spoor 2) in 2023.

De opgaven voor benodigde aanpassing van kades zijn in beeld en zijn geprogrammeerd waarbij urgente locaties worden uitgevoerd in 2023 en 2024 en het minder urgente uiterlijk 2027.

De beleidsnotitie met infobladen voor de bestrijding van flora-plaagsoorten is vastgesteld. Het AB zal in de loop van dit jaar geïnformeerd worden over de aanpak.

Een plan van aanpak voor de actualisatie van de calamiteitenplannen wateroverlast en watertekort is afgerond. Met behulp van externe inhuur wordt de actualisatie van de plannen nu opgestart. De werkgroep crisisbeheersing is hierbij betrokken en ook is er afstemming met de koers Weersextremen.

Hoofdstuk 3 Veilig gebied

De bescherming tegen hoog water is een randvoorwaarde om veilig te kunnen wonen en werken in ons gebied. We zorgen voor veilige dijken, nu en in de toekomst. Daarnaast hebben we een sterke adviesrol in de ruimtelijke ordening en zijn we een sterke partner in de calamiteitenbestrijding.

3.1 Beheer op maat Waterkeringen

Waterkeringen zijn waardevol vanuit meerdere functies. Door middel van de zorgplicht vullen we onze wettelijke taak in om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen.

In het tweede triaal van 2023 zijn een aantal procesverbeteringen in het plantoetsproces doorgevoerd waardoor initiatieven in de ruimtelijke plannen waarin waterkeringen een rol spelen, vroeger gesignaleerd worden. Dit was een van de aanbevelingen uit de peer-review van 2022.

We volgen de landelijke ontwikkelingen rondom de Zorgplicht, en leveren input voor de ontwikkeling van een landelijk dashboard Zorgplicht.

Een van de ontwikkelingen met gevolgen voor het beheer van onze waterkeringen is de toename van het aantal bevers in ons beheergebied. Sinds 2023 werken we voor de waterkeringen aan een handelingskader voor de bever. Dit doen we in afstemming met collega waterschappen, provincie en Rijk.

De coupures Tuindorp en Boterdijk zijn succesvol proefgesloten en geëvalueerd, er zijn geen opvallende actiepunten geconstateerd.

3.2 Inzicht in sterkte waterkeringen

Primaire waterkeringen

We hebben al onze primaire waterkeringen inclusief de waterkerende kunstwerken periodiek beoordeeld (LBO1) aan de landelijke normen. We creëren op die manier landelijk een uniform, landelijk veiligheidsbeeld. Inmiddels wordt er gewerkt aan de voorbereiding van de volgende beoordelingsronde (LBO2). We werken toe naar een continu inzicht van de sterkte van de kering.

Regionale waterkeringen

De regionale keringen toetsen we in 2023 en 2024 op basis van de provinciale normen volgens de nieuwste inzichten. Dit loopt volgens planning.

3.3 Versterking waterkeringen

Primaire waterkeringen

Met onze beleidsdoelstelling sluiten we aan op landelijke beleid om voor de primaire keringen in 2050 te voldoen aan de norm uit de Waterwet. Voor primaire keringen zijn er een viertal lopende dijkversterkingsprojecten: Den Elterweg Zutphen, Grutbroek Doetinchem, Pannerdense Waard-Westervoort en Rijnkade Arnhem

De nota grondbeleid HWBP, waarin het beleid voor grondverwerving voor de dijkversterkingsprojecten is verwoord is in het tweede triaal vastgesteld door het algemeen bestuur.

Landelijk staat de HWBP-alliantie voor een grote opgave om te komen tot een stabiel en voorspelbaar, maar ook betaalbaar programma. Het komende half jaar brengen we in beeld wat dat betekent voor de programmering van het waterschap en de financiering van het programma en de projecten.

Regionale waterkeringen

Onze regionale keringen dienen in 2030 te voldoen aan de norm zoals gesteld door de provincie. Voor de regionale kering bij Hackfort onderzoeken we, of we de versterking mee kunnen koppelen met een initiatief van een derde partij.

3.4 Aangrenzend areaal

Wat er de directe omgeving van de kering gebeurt, kan van invloed zijn op de waterveiligheid van ons gebied of op de instandhouding van onze waterkeringen.

We zijn partner bij ontwikkelingen die zich afspelen in het rivierbed, zoals het programma Integraal Riviermanagement (IRM) en Rivierklimaatpark IJsselpoort. Het landelijke programma Integraal Riviermanagement (IRM) werkt op dit moment toe naar een Programma Onder de Omgevingswet, wat in het najaar ter inzage gelegd zal worden en in 2024 vastgesteld. In het POW komen maatregelen voor rivierverruiming en voor het tegengaan van de bodemerosie van de rivieren.

Een bijzondere situatie is de grensoverschrijdende dijkkring die we delen met onze Duitse partners. In het grensgebied werken we nauw samen met onze Duitse partners in de Arbeitsgruppe Hochwasser om elkaar te informeren over de ontwikkelingen aan beide zijden van de grens en maatregelen op elkaar af te stemmen.

3.5 Sterke adviseur in de ruimtelijke ordening

De manier waarop de fysieke leefomgeving wordt ingericht is van invloed op de gevolgen die we ondervinden bij een overstroming.

We hebben een peer-review gehouden gericht op de ruimtelijke ontwikkelingen in onze keurzones, de aanbevelingen daarvan zijn omgezet in concrete acties. Periodiek vinden er nu o.a. overleggen plaats tussen waterveiligheidsspecialisten en de plantoetsers waardoor aan de voorkant het waterveiligheidsbelang wordt meegenomen binnen initiatieven op het gebied van ruimtelijke ordening.

3.6 Overstromingsinformatie

De risico's van een overstroming worden bepaald door de kans op een overstroming en de gevolgen ervan. We werken aan het op orde brengen van onze overstromingsscenario's en via de 'koers neerslagextremen' aan de inzichten van toenemende neerslagextremen. De overstromingsscenario's van dijkkring 48 zijn gereed, van de overige dijkkringen worden deze de komende maanden afgerond. Zie ook paragraaf 2.3.

3.7 Dijkbewakingsorganisatie (DBO)

We willen goed voorbereid zijn op situaties waarin er een overstroming dreigt.

De dijkbewakingsorganisatie zorgt ervoor dat we bij een crisis de dijken goed inspecteren en ook de benodigde maatregelen kunnen nemen.

In oktober vorig jaar is een grote dijkbewakingsoefening gehouden waarbij de complete dijkbewakingsorganisatie is opgeschaald. Deze oefening is geëvalueerd. Mede naar aanleiding hiervan is er een intern regieteam Crisis Hoogwater is gestart. Dit team heeft tot doel te sturen op de crisisbeheersing hoogwater en te zorgen dat continu verbetering plaatsvindt.

Hoofdstuk 4 Gezonde leefomgeving

4.1 Goede Waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit

Systeem op orde

Waterbodembodemkwaliteitsmetingen van de KRW-lichamen waarvan waarschijnlijk de voedselrijke sliblaag een knelpunt is (schoon water) zijn uitgevoerd, vervolgens is dit uitgewerkt in een baggerprogramma (1e helft 2023). Het baggeren van de Eefsebeek (Eefde) en Vethuizense Reefse Wetering (Vethuizen) is recentelijk gestart.

De beleidsvoornemens voor Biodiversiteit en Visie op onderhoudspaden zijn in maart 2023 door het algemeen bestuur vastgesteld. Er wordt nu gewerkt aan de implementatie ervan, waarbij de biodiversiteit op dijken en pachtgronden, onderhoudspaden en monitoring als eerste zijn opgepakt. Er is een beleidsnotitie met infobladen voor de bestrijding van flora-plaagsoorten opgesteld en voorgelegd aan het bestuur ter vaststelling.

Schoon en Gezond

Een belangrijke inrichtingsopgave om te voldoen aan de doelen van de KRW ligt in de beken op het Achterhoeks Plateau. Er zijn met name maatregelen voorzien in de bovenlopen van de Boven Slinge, De Groenlose Slinge en in de Terrasrandbeken van de Baakse Beek en Veengoot. Deze bovenlopen zijn op zichzelf geen KRW-waterlichamen, maar Natuurwateren (voorheen HEN/SED wateren). De ontbrekende feitenbladen van de Natuurwateren en aanpassingen van de KRW fact sheets van de KRW-waterlichamen worden uitgewerkt en voorgelegd aan het bestuur.

Naast de opgave op het Achterhoeks Plateau is gestart met de planvorming voor de inrichtingsopgave in de Grote Beek. Komende maanden wordt er gewerkt aan het opstellen van een watersysteemanalyse van het stroomgebied om meer inzicht te krijgen in de kansen en knelpunten van het watersysteem.

Als het gaat om de landbouw vragen de verplichte (mest- en chemievrije) bufferstroken langs watergangen en het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) bijzondere aandacht. We hebben hier veel vragen over gekregen van agrariërs. In het voorjaar hebben we daarom nadere informatie hierover op onze website geplaatst. Ook hebben we als waterschap deelgenomen aan een pilot met o.a. RVO om betere informatie te genereren over droogvallende watergangen, waar de breedte van een bufferstrook van afhankelijk is. Dit moet een bufferstrokenkaart in 2024 op gaan leveren die beter aansluit op de praktijk. De methode gaat nu landelijk uitgerold worden. Daarnaast verkennen we met een groep van zo'n 15 agrariërs momenteel arrangementen hoe onze visie op onderhoudspaden en kader voor biodiversiteit zo goed mogelijk samen op kan gaan met belangen en bedrijfsvoering van agrariërs (zoals de eco-regeling uit het GLB).

De verschillende opgaves ten aanzien van waterkwaliteit en water vasthouden komen samen in de plannen voor het landelijk gebied in de provincies waar het waterschap deel van uit maakt. Het waterschap heeft input geleverd ten aanzien van de KRW-opgave aan de eerste versie van het VLGG (provincie Gelderland) en het PPLG (Provincie Overijssel) De komende maanden worden de plannen verder uitgewerkt en wordt bekeken welke gebiedsprocessen opgestart gaan worden. We houden de ontwikkelingen nauwgezet in de gaten en leveren onze inbreng waar gevraagd. Financiering van al deze plannen via fondsen van het Rijk is nog onzeker.

In het samenwerkingsverband Achterhoek+ werken we met gemeenten aan de doelen in zowel de afvalwaterketen als het stedelijke watersysteem. Met de toekomstige EU-richtlijn afvalwater verwachten we dat deze samenwerking nog belangrijker wordt. De bestuurlijke visie op de samenwerking wordt herijkt met het oog op nieuwe opgaven waarbij ook de aanpak van waterkwaliteit een belangrijke rol gaat spelen. Deze visie zal aansluiten op de koers voor stedelijk gebied die momenteel in ontwikkeling is.

4.2 Een duurzame en doelmatige (afval)waterketen

Water op Maat

We zijn op koers om de KRW opgave voor de RWZI's Winterswijk, Lichtenvoorde, Ruurlo, Aalten en Etten te realiseren voor eind 2027. We optimaliseren de keten voorafgaand aan de RWZI's met bijvoorbeeld een slimme gemalenregeling, optimaliseren de bedrijfsvoering van de RWZI's en realiseren technische en eventueel natuurlijke nazuiveringen om de effluentkwaliteit op de gewenste kwaliteit te krijgen.

Slimme Keten

Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van het afvalwater werken we samen met o.a. de Radboud Universiteit aan de ontwikkeling van nieuwe sensoren. Het Datalab kan deze weer gebruiken om digitaal bij te dragen aan onze opgaven. Dit doen we samen met onze omgeving vanuit de ontwikkelingen die uitgewerkt worden binnen Zicht op elke Druppel.

4.3 Functies en emissies vormen geen belasting voor het watersysteem en de zuiveringstechnische werken

Schoon en Gezond

De doelgatanalyse voor de toestand van de KRW-waterlichamen is als bouwsteen ingebracht in het NPLG. Aanvullend wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het WUR onderzoek naar de bronnen van de nutriënten die de norm overschrijden. Op basis hiervan worden maatregelen uitgewerkt om de belasting met nutriënten waar nodig te verminderen. De opgave ten aanzien van de overige stoffen betreft vooral ammonium en zware metalen; op dit moment loopt nog landelijk onderzoek naar achtergrondgehalten en handelingsperspectief.

Op landelijk niveau wordt gewerkt aan de KRW-impuls, enerzijds als invulling van de tussenevaluatie in 2024 en anderzijds als verkenning van eventuele aanvullende maatregelen als uit de tussen evaluatie blijkt dat we als lidstaat Nederland de KRW-doelen niet gaan halen.

Water op Maat

Het realiseren van water op maat uit de afvalwaterketen doen we samen met belanghebbenden vanuit een ketenaanpak: ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid. Een bronaanpak staat hierbij voorop, want wat niet in het afvalwater terecht komt, hoeft er ook niet uitgehaald te worden. We prioriteren onze vergunnings- en handhavingsactiviteiten gebaseerd op de risico's voor de waterkwaliteit en de doelmatige werking van de zuiveringstechnische installaties. In relatie daarmee bepalen we onze positie ten aanzien van opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), zoals PFAS.

4.4 Bovenregionaal waterkwaliteitsbeleid

Implementatie Europese en landelijk waterkwaliteitsbeleid

Op landelijk niveau is de concept herziening richtlijn Stedelijk Afvalwater besproken in diverse gremia (ambtelijk en bestuurlijk) en het resultaat is ingebracht in de onderhandelingen over de Richtlijn in Brussel. De verwachting is dat eind van dit jaar duidelijk wordt wat de Richtlijn wat betreft lozingseisen gaat inhouden. WRIJ bereidt een impact analyse voor om na te gaan wat de consequenties voor de zuiveringen van WRIJ zijn. Het gaat hierbij om aangescherpte lozingseisen ten aanzien van nutriënten en nieuwe eisen ten aanzien de verwijdering van organische microverontreinigingen, waaronder medicijnresten.

Hoofdstuk 5 Circulaire economie & Klimaatneutraliteit

Doelstelling 2023

In het waterbeheerprogramma is opgenomen een waterschapsbrede visie en strategie voor circulaire economie en klimaatneutraliteit op te stellen. Hiervoor zijn informatiesessies georganiseerd als opmaat naar de bestuurlijke besluitvorming.

5.1 Circulaire Economie

De uitvoering van projecten loopt conform begroting. Onderstaand is per onderwerp de stand van zaken beschreven.

Circulair inkopen en werken

Landelijk is afgesproken vanaf 2023 circulariteit mee te nemen in alle aanbestedingen, als voorbereiding naar 100% circulair inkopen vanaf 2030. Vanuit de visie en strategie volgt een nadere duiding van het ambitieniveau.

Op dit moment neemt waterschap Rijn en IJssel deel aan het landelijke traject Klimaatneutraal en Circulair Assetmanagement en Opdrachtgeverschap (KCAO) van de Unie van Waterschappen, met een vertegenwoordiging in 2 werkgroepen en stuurgroepen.

Grondstoffen

De visie en strategie circulaire economie en klimaatneutraliteit beschrijft hoe het waterschap verder toewerkt naar de landelijke doelstelling van 50% reductie in het grondstofgebruik in 2030. Enerzijds heeft dit betrekking op het minder gebruiken van grondstoffen, anderzijds ook het in de kringloop houden van grondstoffen.

Voor grondstoffterugwinning is veelal innovatieve technologie nodig. Op 24 februari jl. heeft het kabinet besloten € 135 miljoen uit het Nationaal Groeifonds te investeren in het Groeiplan Watertechnologie. Waterschap Rijn en IJssel is partner in dit consortium waarbij drie projecten zijn ingebracht:

- Rwzi Aalten: Stap naar een zuivering van de toekomst.
- Energie- en Grondstoffenfabriek InnoFase: winning van stikstof en fosfaat.
- Kaumera: Ontwikkeling en realisatie van de Kaumera valorisatie unit.

Op dit moment vindt een nadere uitwerking van het traject en de individuele projecten plaats.

Conform de begroting wordt onderzoek naar nuttige toepassing van het restslib dat overblijft na extractie van Kaumera voortgezet. Hiervoor loopt een demonstratieproject in Haarlo waarbij uit het slib dat overblijft na de Kaumera extractie uit het proceswater van Friesland Campina, in Haarlo wordt ingezet als fosfaatmeststof. Het slib vervangt hierbij fosfaat dat nu nog geïmporteerd wordt vanuit het buitenland. Het slib bevat naast fosfaat ook kalk en organische stoffen. De mais die hierbij geoogst wordt, wordt weer gebruikt als voer voor melkkoeien. Zo wordt een kringloop gesloten.

Water op maat

Gezuiverd water wordt steeds meer beschouwd als waardevolle grondstof. Dit item wordt expliciet meegenomen in de planvorming voor de RWZI Aalten, in navolging van de gemaakte afwegingen voor Winterswijk, Ruurlo en Lichtenvoorde.

Wendbare keten

Dit is een centraal thema in de visie 'waarde van de waterketen in 2050'. Hoe zorgen we ervoor dat de (circulaire) infrastructuur de benodigde flexibiliteit heeft om in te spelen op de dynamiek in de omgeving? Een visie op de infrastructuur met bijbehorende koers voor de doorontwikkeling, wordt uitgewerkt op beheergebiedniveau, alsook voor de individuele zuiveringskringen. Het project is recent gestart.

5.2 Klimaatneutraliteit

De uitvoering van projecten loopt conform begroting. Onderstaand is per onderwerp de stand van zaken beschreven.

Energieneutraal 2025

Het waterschap zet in op energieneutraliteit via energiebesparing en een mix van duurzame energiebronnen (wind-zon-biogas). Op rwzi Duiven/InnoFase is de bouw van twee windmolens afgerond en deze zijn in opstartfase om in het najaar volledig in bedrijf te zijn. De vergunning voor een windmolen in Zutphen is door de provincie Gelderland verleend en dit jaar loopt een procedure bij de Raad van State.

Voor de additionele productie van biogas wordt momenteel de slibgisting in Olburgen geoptimaliseerd en is een voorontwerp uitgewerkt voor de uitbreiding van de slibgistingcapaciteit in Duiven. Een bestuursvoorstel voor de nadere uitwerking volgt.

Emissiereductie

De visie en strategie circulaire economie en klimaatneutraliteit beschrijft hoe het waterschap toewerkt naar de norm van 55% CO₂ emissiereductie in 2030 zoals opgenomen in de Klimaatwet. Additionele maatregelen ten opzichte van het waterbeheerprogramma zijn nodig om hieraan invulling te geven, welke als basis worden opgenomen in de aanstaande perspectievennota 2024 -2027.

In voorbeeldprojecten neemt het waterschap opties voor emissiereductie mee in de te maken afwegingen, zoals de HWBP-projecten en slibgisting van de rwzi Duiven/InnoFase.

Energietransitie in de regio

Waterschap Rijn en IJssel nam actief deel aan de Regionale Energie Strategieën (RESsen). Voor de RES 2.0 is het waterschap agendalid aangezien het in deze fase van de RES vooral gaat om ruimtelijke inpassing van duurzame energie. Zowel binnen als buiten deze trajecten staat het waterschap open om assets beschikbaar te stellen voor opwekking duurzame energie, zoals aquathermie en zonne-energie. Op InnoFase in Duiven alsook in Zutphen werkt het waterschap mee aan de ontwikkeling van een Smart Energy Hub.

Hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering

6.1 Digitale transformatie

Ontwikkelingen rond nieuwe digitale technologieën, zoals Artificiële Intelligentie (AI), gaan snel. Toepassingen als ChatGPT komen algemeen beschikbaar en kunnen zonder specifieke kennis worden gebruikt, terwijl wetgeving en kaders voor de toepassing nog in ontwikkeling zijn. Maatschappelijk leidt dit tot zorgen over desinformatie. Intern wordt er gewerkt aan een handelingskader voor inzet van AI en zijn er dialoogsessies gehouden met medewerkers. Structureel tijd investeren om te werken aan de benodigde kennis en vaardigheden wordt steeds belangrijker. Dit is een aandachtspunt binnen Kr8. De ontwikkelingen en stand van zaken rond informatieveiligheid zijn met het college van dijkgraaf en heemraden besproken.

6.2 Omgevingswet

De omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Voor 1 januari zorgen wij ervoor dat de basis op orde is en dat we aan alle wettelijke vereisten voldoen. Het resterende deel van dit jaar wordt veel geïnvesteerd in opleidingen en het testen van alle procedures met onze ketenpartners. Er wordt verder ondersteuning geboden aan de lijnorganisatie om te werken aan de doelen van de Omgevingswet. Er worden kernwaarden geformuleerd ten aanzien van omgevingsgericht werken en participatiebeleid. Doel is een robuuste toekomstgerichte waterschapsorganisatie.

6.3 Continue organisatieontwikkeling

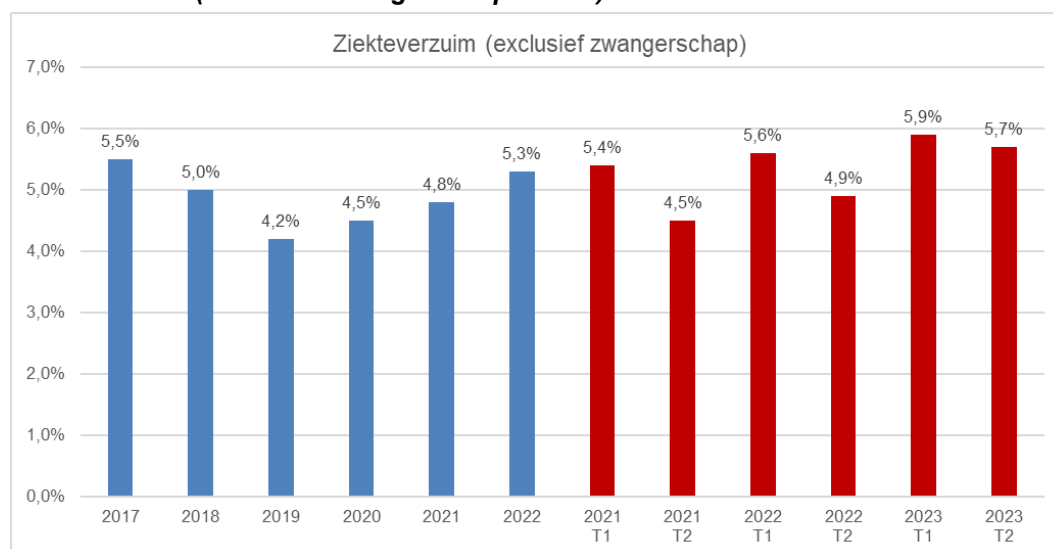
Bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie op het gebied van ICT, Personeel en Organisatie, Financiën, Inkoop, Facilitaire diensten, Control, Communicatie en Bestuurs- en Juridische zaken. Hierna worden enkele reguliere zaken en bijzondere onderwerpen uitgelicht, die in 2023 extra aandacht krijgen.

Organisatieontwikkeltraject Kr8

Vanuit de ambitie verder te groeien als toekomstbestendig organisatie, met de kracht om basistaken, opgaven en continue ontwikkeling te realiseren, is er duidelijkheid over de koers, wendbaarheid, heldere keuzes en een goede aansturing nodig. Deze opdrachten zijn samengebracht in het traject Kr8. Het traject is opgebouwd uit drie sporen waarbij gestuurd wordt op noodzakelijke aanscherping van de aansturing, de organisatiestructuur, de bedrijfsvoering, het verbeteren van kiezen en prioriteren, de inzet van capaciteit en onze missie en visie.

In dit tweede traak is de basis gelegd voor al deze sporen via interviews, unitgesprekken en brede dialoogsessies met medewerkers. Dit geeft een beeld van de noodzakelijke ontwikkelingen en de samenhang tussen de verschillende sporen. De interne organisatie is frequent bijgepraat op de voortgang.

Ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof)

Het ziekteverzuimcijfer over het tweede triaal bedraagt 5,7%. In de stijging van het aantal verzuimdagen is, ten opzichte van vorig jaar, specifiek een stijging te zien bij de groepen “hart- en vaatziekten”, “klachten van het houdings- en bewegingsapparaat” en als gevolg van mentale arbeidsgebonden oorzaken. Zowel binnen de cases als organisatiebreed vindt intensieve afstemming plaats om uitval voor te zijn en aan te pakken en daarnaast vorm te geven aan de re-integratie.

6.4 Overige doelstellingen Bedrijfsvoering

Vloerherstel en huisvesting

Op 6 juli 2021 heeft het algemeen bestuur een krediet beschikbaar gesteld voor het herstel van het hoofdkantoor en modernisering van het gebruik.

Het vloerherstel vraagt veel detailengineering om te komen tot een uitvoeringsontwerp. In de afgelopen maanden hebben tal van onderzoeken plaatsgevonden. De conclusie van het Voorlopig Ontwerp is dat het programma van eisen kwantitatief (aantal ruimtes en werkplekken) en kwalitatief (invulling van ruimtes) past. Daarin is rekening gehouden met de impact van de groei van de organisatie en de visie ‘Zo werken wij’.

De ambitie is om in 2024 tot definitieve bestuurlijke besluitvorming te komen en in 2025 te starten met de aanbesteding van de uitvoering.

Weet van Water, Educatie en communicatie

Weet van Water loopt en we gaan door met ons huidige aanbod van acties en (online) communicatie. Er ligt een strategisch communicatieframe en een planning waarmee we de doorontwikkeling uitwerken.

In 2023 bepalen we met het nieuwe bestuur het ambitieniveau van een nieuw te maken educatiebeleid. In de tussentijd gaan we door met ons reguliere educatiewerk.

Qua corporate communicatie gaan we na de zomer 2023 het plan voor arbeidsmarktpositionering uitwerken. Ook zijn we bezig met de verdere implementatie van de verfrissing van de huisstijl. De focus ligt op de vervanging van de borden en de belettering in het gebied. Onze onlinecommunicatie, de website en social media blijven we meten, monitoren en aanpassen.

Activiteiten voor interne verbinding lopen, met Waterproat en de schouw in juni als hoogtepunt.

In het najaar van 2023 beginnen we met cursussen begrijpelijk schrijven en een interne campagne.

Subsidies

In onderstaande tabel geven wij inzicht in de algemene subsidies die door het waterschap zijn verstrekt in de rapportageperiode.

bedragen in € 1.000			
	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-2	Realisatie Burap 2023-2
Algemene subsidies (afgerond)	120	120	101

Het betreft subsidieverlening in de vorm van een jaarlijkse exploitatiebijdrage aan het Watermuseum van € 100.000 en de St. behoud van Veluwe Sprengen en Beken van € 950.

Hoofdstuk 7 Exploitatie overzichten

7.1 Exploitatie naar programma's

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid	10.965	11.172	10.957
Watersystemen	52.462	54.688	53.690
Afvalwaterketen	64.696	67.647	67.276
Netto lasten programma's	128.123	133.508	131.923
Netto belastingopbrengsten	121.447	126.406	126.481
Operationeel resultaat	-6.676	-7.102	-5.442
Dividenden	4.300	6.443	6.443
Resultaat voor bestemmen	-2.376	-659	1.001
Inzet BR Huisvesting	611	0	0
Inzet BR DFB	1.199	1.199	1.280
Resultaat na inzet BR	-566	540	2.281
Bestemmen reserve DFB	79	743	2.281
Bestemmen vrije reserve	-646	-203	0
Resultaat na bestemmen	0	0	0

Programma Veiligheid

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid	10.965	11.172	10.957

De exploitatielasten liggen op een vergelijkbaar niveau ten opzichte van de begroting 2023.

Programma Watersystemen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Watersystemen	52.462	54.688	53.690

We verwachten dit jaar op enkele posten hogere uitgaven dan begroot. Dat komt door een hogere inzet met extra inhuur en analyse voor het gebiedsproces Winterswijk, een toeslag op de slibeindverwerking en vanwege een inflatiecorrectie in de laboratoriumkosten van Aqualysis.

Voor het correct en tijdig realiseren van de wettelijke afwikkeling van vergunningen is extra inhuur nodig in verband met verzuim door ziekte, zwanger- en ouderschapsverlof.

In vergelijking met de prognose bij burap 2023-1 is die overschrijding iets naar beneden bijgesteld.

Programma Afvalwaterketen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Afvalwaterketen	64.696	67.647	67.276

De kosten voor materiaal en inhuur bij onderhoud blijven onverkort harder stijgen dan de inflatie. Ook de tarieven voor netbeheer van het elektriciteitsnet stijgen harder. Eind 2022 kondigden de netbeheerders tariefstijgingen van 40% aan, welke goedgekeurd is door de ACM.

In de begroting is nog onvoldoende rekening gehouden met stijgende kosten in de slibeindverwerking. Deze kosten stijgen doordat de slibeindverwerker een deel van de meerkosten voor energie en hulpstoffen onvoldoende gecompenseerd ziet in de reguliere indexering en een tijdelijke toeslag voor compensatie van deze kosten is toegestaan.

Tot slot worden kosten gemaakt voor de huur van tijdelijke afvalwaterleidingen op rwzi Nieuwgaaf. Onderzoek naar de feitelijke toestand is uitgevoerd en mogelijke maatregelen worden voorgesteld. Gedurende deze periode loopt de huur van de leidingen door.

Er zijn ook meevallers: bij het opstellen van de begroting was rekening gehouden met stijging van kosten voor hulpstoffen in de slibontwatering (olie gebaseerde hulpstoffen). Deze kostenstijging lijkt nu af te vlakken. Ook de biogasopbrengsten zullen, naar verwachting meevallen ten opzichte van de begroting.

Aan bovenstaande drie beleidsprogramma's worden kosten vanuit de Bedrijfsvoering toegerekend. Met name toegenomen kosten van het organisatieontwikkelingstraject Kr8 en extra kosten voor de garantieregeling (€ 1,1 mln.) werken door op de exploitatie van de beleidsprogramma's.

7.2 Exploitatie naar kostendragers – taken

Exploitatie naar beleidsvelden

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
61-Planvorming	3.910	4.095	3.798	3.226	572
62-Aanleg en onderhoud waterkeringen	8.273	8.340	8.158	8.158	0
63-Inrichting en onderhoud watersystemen	25.338	26.267	25.243	25.243	0
64-Bouw en exploitatie zuiveringstechn. werken	50.495	53.172	52.971	0	52.971
65-Inrichting en onderhoud vaarwegen	0	0	0	0	0
66-Vergunningverlening en handhaving keur	1.608	1.723	1.628	1.628	0
67-Beheersen van lozingen	1.534	2.024	1.972	1.701	271
68-Heffen en invorderen	3.575	3.663	3.633	1.763	1.870
69-Bestuur en externe communicatie	3.696	3.763	3.716	1.672	2.044
60-Centrale ondersteuning	28.454	29.785	30.303	20.755	9.548
Onvoorzien	1.242	677	501	501	0
Incidentele baten	0	0	0	0	0
Dotatie voorz. arbeidsgerelateerde verplichtingen	0	0	0	0	0
Netto lasten	128.123	133.508	131.923	64.647	67.276
Belastingopbrengsten	124.183	129.035	129.110	66.758	62.352
Kwijtschelding	2.326	2.203	2.203	734	1.469
Oninbaar	410	426	426	142	284
Netto belastingopbrengsten	121.447	126.406	126.481	65.882	60.599
Operationeel resultaat	-6.676	-7.102	-5.442	1.235	-6.677
Dividenden	4.300	6.443	6.443	1.046	5.397
Resultaat voor bestemmen	-2.376	-659	1.001	2.281	-1.280
Inzet BR Huisvesting	611	0	0	0	0
Inzet BR DFB	1.199	1.199	1.280	0	1.280
Resultaat na inzet BR	-566	540	2.281	2.281	0
Bestemmen reserve DFB	79	743	2.281	2.281	0
Bestemmen vrije reserve	-646	-203	0	0	0
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

7.3 Exploitatie naar kosten- en opbrengstsoorten

bedragen in € 1.000

Lasten	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Rente	8.312	7.950	7.950	3.959	3.991
Afschrijving	23.352	23.102	23.102	11.749	11.353
Personeelslasten	43.053	46.614	45.056	29.216	15.698
Gebruiksgoederen	1.984	2.041	2.011	1.540	440
Verbruiksgoederen	2.778	2.370	2.394	356	2.035
Energie	11.132	11.497	11.738	2.053	9.676
Huren/pachten etc.	1.255	1.202	1.208	713	424
Verzekeringen/belastingen	880	880	787	256	530
Onderhoud door derden	13.755	14.529	15.462	6.499	8.923
Overige diensten en bijdragen door/aan derden	27.385	29.853	29.911	11.687	18.148
Kwijtschelding	2.326	2.203	2.203	734	1.469
Oninbaar	410	426	426	142	284
Onvoorzien	1.242	677	501	501	0
Incidentele lasten	0	0	0	0	0
Mutatie arbeidsgerelateerde voorziening	0	0	0	0	0
Subtotaal lasten	137.863	143.343	142.749	69.405	72.971
Baten					
Dividenden	4.300	6.443	6.443	1.046	5.397
Rente hypotheek u/g	182	179	179	16	162
Baten salarissen sociale lasten	4	649	738	283	313
Geactiveerde personeelslasten	5.106	5.106	5.000	3.279	1.721
Opbr. goederen, werken en diensten voor derden	781	781	1.488	30	1.390
Opbrengst uit eigendommen	110	110	110	91	19
Bijdragen van derden	821	382	682	183	337
Dekkingsmiddelen, belastingen	124.183	129.035	129.110	66.758	62.352
Incidentele baten	0	0	0	0	0
Subtotaal baten	135.487	142.685	143.750	71.686	71.691
Resultaat voor bestemmen	-2.376	-659	1.001	2.281	-1.280
Inzet BR Huisvesting	611	0	0	0	0
Inzet BR DFB	1.199	1.199	1.280	0	1.280
Resultaat na inzet BR	-566	540	2.281	2.281	0
Bestemmen reserve DFB	79	743	2.281	2.281	0
Bestemmen vrije reserve	-646	-203	0	0	0
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0	0

Hoofdstuk 8 Financiële rapportage

8.1 Uitgangspunten en normen

Renteontwikkeling: De renteontwikkeling wordt doorlopend gemonitord waardoor er gecontroleerd en maximaal gebruik kan worden gemaakt van de kasgeldlimiet.

Loonontwikkeling: In de Begroting 2023 is uitgegaan van een loonlastenstijging van 3,5%. De cao, die is afgesloten na het opstellen van de begroting, geeft een gemiddelde loonontwikkeling aan van 7-8%.

Ontwikkeling inflatie: In de Begroting 2023 is voor o.a. elektra, grond-, hulp- en brandstoffen en onderhoudsonderdelen uitgegaan van de realistische inschatting van de prijzen. Het overige is tegen een gemiddeld inflatiepercentage van 2,0% gerekend. Deze inschatting wordt vooralsnog gehandhaafd.

8.2 Lopende en voorgenomen investeringen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid	9.601	9.350	9.070
Watersysteem	13.805	9.793	9.706
Afvalwaterketen	18.221	16.975	15.595
Totaal	41.626	36.118	34.371
Vaarwegbeheer *)	0	0	0
Totaal incl. Vaarwegen	41.626	36.118	34.371

*) Voor het Vaarwegbeheer wordt geen investeringsbedrag meer geraamd. De jaarlijkse investeringskosten worden voor 100% vergoed door de Provincie Gelderland. De netto-investeringen zijn derhalve per saldo € 0.

Programma Veiligheid

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Veiligheid (incl. HWBP)	9.601	9.350	9.070

We zien een onderschrijding van het investeringsvolume 2023. Dit komt door een combinatie van factoren zoals (beperkte) vertragingen in projecten van 'beheer op maat' en 'versterking regionale waterkeringen'. Daarentegen verwachten we meer uitgaven en inkomsten bij de 'versterking primaire waterkeringen'.

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2023-2 Waterveiligheid

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81180	Vervangen sluisdeuren Doesburg	€ 1.380.000	€ 245.000	€ 245.000	€ -	€ 1.625.000
811592	Verken. 48-1 traj. Pan-Wes	€ 10.205.000	€ -500.000		€ -500.000	€ 9.705.000
811593	Planvorming 48-1 Pan-Wes	€ -	€ 500.000		€ 500.000	€ 500.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Waterveiligheid**.

Nr.	Project	Reden
81180	Vervangen sluisdeuren Doesburg	Scopewijziging en meerwerk afgestemd met de Provincie Gelderland: de drempel in het benedenhoofd van de sluis wordt verlaagd. Provincie Gelderland is financier van de vaarweg en daarmee van dit project. Het budget wordt verhoogd met € 245.000 excl. BTW.
811592	Verken. 48-1 traj. Pan-Wes	optimalisatie van Plan van Aanpak Verkenningfase leidt tot een lagere prognose van de kosten. Deze kunnen aangewend worden voor voorbereiding Planvorming
811593	Planvorming 48-1 Pan-Wes	Besparing op de kosten voor de Verkenningfase kunnen worden aangewend voor de voorbereiding van de Planuitwerkingsfase

Programma Watersystemen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Watersystemen	13.805	9.793	9.706

De bijgestelde prognose bij Burap 1 betrof voor circa € 2 mln. de aangepaste prognose van de huisvestingskosten (kantoorverbouwing) die drukken op de begroting van programma watersystemen en voor € 2 mln. de aangepaste prognose op de uitvoering van droogtemaatregelen. In deze burap is geen verdere aanpassing noodzakelijk van deze prognoses.

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2023-2 Watersystemen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81156	Vervangen onderhoudsmaterieel 2020	€ 800.000	€ 63.000		€ 63.000	€ 863.000
81204	Vervanging onderhoudsmaterieel 2021	€ 800.000	€ 69.000		€ 69.000	€ 869.000
81263	Vervanging onderhoudsmaterieel 2022	€ 900.000	€ -132.000		€ -132.000	€ 768.000
81099	Monitoring Rijnstrangen	€ 100.000	€ 40.000	€ 26.250	€ 13.750	€ 140.000
81257	Aanpak deelgebied Terrasrand Bbeek	€ 350.000	€ -50.000	€ -25.000	€ -25.000	€ 300.000
81255	Aanpak deelgebied Groenlose Slinge	€ 350.000	€ -100.000	€ -50.000	€ -50.000	€ 250.000
81208	Aanpak deelgebied Boven Slinge	€ 350.000	€ 150.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 500.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Watersystemen**.

Nr.	Project	Reden
81156	Vervangen onderhoudsmaterieel 2020	T.g.v. stagnatie in de aanbesteding, inflatie en duurder geworpen grondstoffen het krediet met € 63.000 verhogen. Dit kan met het krediet van project 81263-Vervanging onderhoudsmaterieel 2022 worden opgevangen.
81204	Vervanging onderhoudsmaterieel 2021	T.g.v. stagnatie in de aanbesteding, inflatie en duurder geworpen grondstoffen het krediet met € 69.000 verhogen. Dit kan met het krediet van project 81263-Vervanging onderhoudsmaterieel 2022 worden opgevangen.
81263	Vervanging onderhoudsmaterieel 2022	I.v.m. de overschrijding van het krediet voor 2020 en 2021 vangen we de kredietverhogingen van 2020 en 2021 in dit project op door het krediet met € 132.000 te verlagen.
81099	Monitoring Rijnstrangen	Een eindexamen is niet meegenomen in het oorspronkelijke voorstel en budget. Hiervoor is € 40.000,- aanvullend budget nodig. De provincie heeft haar bijdrage in de kosten mondeling toegezegd. Netto aanvullend krediet is € 13.750.
81257	Aanpak deelgebied Terrasrand Bbeek	Op basis van nieuwe inzichten herverdeling van het aangevraagd krediet binnen 3 deelgebieden van het Achterhoeksplateau.
81255	Aanpak deelgebied Groenlose Slinge	Op basis van nieuwe inzichten herverdeling van het aangevraagd krediet binnen 3 deelgebieden van het Achterhoeksplateau.
81208	Aanpak deelgebied Boven Slinge	Op basis van nieuwe inzichten herverdeling van het aangevraagd krediet binnen 3 deelgebieden van het Achterhoeksplateau.

Programma Afvalwaterketen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Afvalwaterketen	18.221	16.975	15.595

Het benodigde investeringsvolume voor (Afval)waterketen is naar beneden bijgesteld. Zichtbaar is de grote ambitie op renovatie en vervanging met name doordat projecten uit 2022 zijn doorgeschoven naar 2023 (waaronder slibontwatering Olburgen en Holten robuust). De bestuurlijke besluitvorming voor de investeringen in Winterswijk en Lichtenvoorde (KRW-maatregelen) vergen meer tijd dan voorzien bij het opstellen van de begroting 2023 (in juli 2022). Deze vertraging heeft vooralsnog geen effect op het bereiken van de doelstellingen van deze projecten, maar wel op de 'cashflow' van 2023. Desondanks leidt niet tot kredietmutaties dit traal. Ook de investeringen in de uitbreiding van de biogascapaciteit vertraagt (klimaat positief) doordat planvormingsfase en de bestuurlijke besluitvorming meer tijd vergen.

8.3 Financiering

Wet Financiering decentrale overheden (Fido)

De Wet Fido heeft, kort gezegd, tot doel een solide financiering en de kredietwaardigheid van de decentrale overheden te bevorderen.

Uitgevoerde transacties in het begrotingsjaar 2023

Langlopende financiering

De herfinanciering van bestaande geldleningen tot 2023 zijn in voorgaande jaren afgesloten met uitgestelde stortingsdatum. Er zijn in het achter ons liggende triaal geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Kortlopende financiering

Er zijn in 2023 geen kasgeldleningen afgesloten.

Schatkistbankieren

In de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden is vastgesteld dat decentrale overheden verplicht zijn om overtollige liquide middelen bij de Rijksschatkist aan te houden met uitzondering van het drempelbedrag. Het drempelbedrag mag het waterschap als positief saldo op de rekening courant aanhouden. Op 31 juli 2023 was het saldo op de schatkistbankierrekening € 33,0 mln. Over dit saldo wordt door het ministerie van Financiën een rente vergoed. Over het 1^e halfjaar 2023 is er € 0,36 mln. aan rente ontvangen. De verwachte renteopbrengst over 2023 is naar verwachting € 0,6 mln.

8.4 Risico's, weerstandscapaciteit, bestemmingsreserves en voorzieningen

In het afgelopen triaal is aan drie onderwerpen specifiek aandacht besteed.

- We hebben een fraude risicoanalyse uitgevoerd. Dit doen we periodiek (eens in de 3 à 4 jaar), er was geen bijzondere aanleiding voor de analyse. Er zijn geen grote zorgpunten aan het licht gekomen. Met de gekozen opzet is de relatie tussen deze risicoanalyse en onze Verbijzonderde Interne Controles (audits gericht op financiële rechtmatigheid waarin frauderisico vaak een onderdeel is) explicieter gemaakt.
- Veel aandacht is uitgegaan naar de constatering dat onze organisatie er momenteel niet voldoende in slaagt om het geraamde investeringsniveau in de praktijk te realiseren. Het is complexe materie die raakt aan enkele van de in onderstaande tabel genoemde risico's. Gesprekken zijn nog gaande en zijn gericht op verbetering in de komende jaren.
- Er is een herijking uitgevoerd van ons risicoprofiel t.a.v. onze weerstandscapaciteit (gewenst niveau van financiële reserves). Besluitvorming over eventuele aanpassing van onze weerstandscapaciteit loopt en wordt in de begroting 2024 verwerkt.

Onderstaande figuur geeft de belangrijkste ("top10") risico's weer waar wij als waterschap nu mee te maken hebben. Het is een momentopname (foto) van eind april 2023. De aangegeven beweging is bepaald ten opzichte van de jaarrapportage over 2022.

De kleurenschaal geeft de zwaarte van het risico aan, dit is kwalitatief bepaald op basis van het huidige inzicht. Bij groen zijn we redelijk comfortabel, geel zit op de grens van het acceptabele, oranje vraagt om maatregelen voor zover dit mogelijk is, bij rood is sprake van een hoge urgentie.

De drie pijlers staan voor een verschil in handelingsperspectief. In lopende processen kunnen risico's met maatregelen vermeden worden; bij strategische keuzes wordt de balans gezocht tussen de verwachte opbrengst en de bijbehorende (bewust genomen) risico's; bij externe risico's is er weinig invloed op de kans van optreden en wordt actie genomen om de impact te kunnen opvangen.

In de tabel onder het overzicht wordt uitleg gegeven over risico en genomen maatregelen.

Risico in lopende processen (actief vermijden)	Risico bij strategische keuzes (bewust nemen)	Externe risico's (voorbereid zijn)
↑ Landelijk fors stijgende kostenraming <u>HWBP</u> heeft mogelijk gevolgen voor onze projecten en bijdrage aan alliantie – <u>Beheer zuiveringen</u>: onvoldoende borging dat aan omgevingsvergunningen wordt voldaan (gezeg wordt kritischer)	– <u>Realisatiekracht</u>: Groeiende en veranderende organisatie nog onvoldoende effectief bij onze grote en complexe opgave ↓ <u>Schone leefomgeving</u>: waterschap behaalt haar KRW deelopgaves niet tijdig i.v.m. zoeken naar optimale keuzes en route ↑ Traject <u>vloerreparatie</u> vraagt om lastige keuzes met financiële consequenties ↑ risico stijgt / nieuw – risico onveranderd ↓ risico daalt	– <u>Klimaatrobuust</u>: snelheid waarmee kans op droogte en extreme neerslag toeneemt – <u>Informatieveiligheid</u> kans op cyberaanval (ransomware, datadiefstal) ↓ <u>Vertraging en hogere kosten</u> door stikstof-regels en beperkte beschikbaarheid mensen. – <u>Congestie elektriciteitsnet</u>: vertraging van noodzakelijke projecten én overschrijden huidige contractgrenzen – <u>Integrale opgavesturing</u>: NPLG is kans maar ook vertragende factor bij gebiedsontwikkeling

Veranderingen t.o.v. trial 1 van 2023:

- Nieuw is het risico m.b.t. traject vloerreparatie.
- Verdwenen is de onzekerheid m.b.t. de plaatsing van windenergie te Zutphen. Hoewel het nog geen gelopen race is lijkt het proces van vergunningaanvraag ordentelijk te verlopen. De voorspoedige realisatie van windenergie te Duiven versterkt het vertrouwen voor het project in Zutphen. Valt hiermee uit de TOP10.
- Van enkele risico's is het accent wat verschoven en/of de ranking veranderd.

Toelichting bij TOP10 risico's:

Risico	Impact	Uitleg
Landelijk fors stijgende kostenraming <u>HWBP</u> heeft mogelijk gevolgen voor onze projecten en bijdrage aan alliantie	Financieel	Op basis van de recente beoordelingsronde is landelijk een raming gemaakt van de kosten voor het HWBP. Deze stijgen fors waardoor duidelijk is dat de bestaande programmering en opgaven niet betaald kunnen worden met de huidige financiering. Dat betekent dat het komende jaar keuzen gemaakt moeten worden in de alliantie (rijk en waterschappen) over de financiering, programmering of wijze van uitvoering van de dijkversterkingen.
<u>Beheer zuiveringen</u> : onvoldoende borging dat aan omgevingsvergunningen wordt voldaan.	Wetgeving, Reputatie	Op enkele zuiveringsinstallaties is extra aandacht nodig om te blijven voldoen aan de vergunningseisen. Soms acteert het bevoegd gezag scherper dan voorheen. In andere gevallen is sprake van veranderende operaties (b.v. biogas). Specifiek zorgpunt is de huidige en toekomstige samenwerking met Waterstromen op onze terreinen (en onder onze vergunning).
<u>Realisatiekracht</u> : groeiende en veranderende organisatie nog onvoldoende effectief bij onze grote en complexe opgave.	Doelbereik	Om het hoofd te kunnen bieden aan de uitgebreide en complexe opgave waar we voor staan groeit onze organisatie. Voor een effectieve organisatie dient de groei gepaard te gaan met doorontwikkeling van ons sturingsmodel en instrumentarium. Er loopt een traject (Kr8) voor het optimaliseren van onze sturing en organisatie om effectiever gesteld te staan voor onze opdracht.
<u>Schone leefomgeving</u> : waterschap behaalt haar KRW-deelopgaves niet tijdig i.v.m. zoeken naar optimale keuzes en route.	Doelbereik, Reputatie	Er zijn signalen dat de gezamenlijke KRW-opgave van betrokken overheden en organisaties niet voor 100% tijdig zal worden voltoerd. Ons waterschap ligt op koers om onze individuele bijdragen tijdig te volbrengen. Rond de realisatie van een nazuivering te Winterswijk is nu sprake van voortgang (b.v. grondverwerving). Voor maatregelen in ons watersysteem is de gebiedsaanpak en uitvoeringsstrategie bijgebogen. Per saldo wordt het risico lager ingeschat (maar de race is nog niet gelopen).
Traject <u>vloerreparatie</u> vraagt om lastige keuzes met financiële consequenties	Financieel, Reputatie	Een project is in voorbereiding om de vloeren van kantoor Doetinchem te repareren. Dit wordt gecombineerd met het aanpassen van het kantoor aan de huidige behoeftes en nieuwe manier van werken. Het traject kent nog een aantal technische onzekerheden en keuzes.
<u>Klimaatrobuust</u> : in de tijd toenemende overlast door droogte en lokale extreme neerslag.	Doelbereik, Reputatie	Weersextremen (droogte of extreme neerslag) kunnen ook ons gebied raken. Media en maatschappij kijken naar waterschappen voor het nemen van maatregelen. Een belangrijk deel van het WBP is gewijd aan klimaatrobuustheid. De klimaatverandering gaat mogelijk sneller dan ons waterschap met maatregelen kan bijhouden.

Risico	Impact	Uitleg
<u>Informatieveiligheid:</u> cyberaanval (ransomware, datadiefstal).	Doelbereik, Financieel Reputatie	Alle organisaties kunnen hard geraakt worden door ransomware of andere vormen van cyberaanvallen. De schade kan heel groot zijn, vooral als de organisatie door een aanval geheel stil komt te liggen. Van reputatieschade is vooral sprake indien de organisatie niet goed is voorbereid op het omgaan met een cyber-incident. Naast bovenstaande is sprake van een toenemende zorg over desinformatie door versnelling van AI-toepassingen in combinatie met onbetrouwbare informatie op internet.
<u>Vertraging en hogere kosten</u> tgv stikstofregels en mindere beschikbaarheid mensen, middelen, aannemers.	Doelbereik, Financieel	De grenzen aan stikstofuitstoot kan impact hebben op onze projecten (kosten, planning) We zien wel beweging die hoopvol stemt: groeiende mogelijkheden voor emissie loos bouwen en meer perspectief m.b.t. compensatie. De krapte op de arbeidsmarkt houdt voorsnog aan en maakt het invullen van vacatures lastig, ook onze aannemers en adviesbureaus hebben hier last van.
<u>Congestie elektriciteitsnet:</u> vertraging van noodzakelijke projecten én overschrijden huidige contractgrenzen.	Doelbereik, Financieel	Het elektriciteitsnet in ons gebied (Aliander) biedt in veel gevallen geen ruimte voor aanvragen van extra capaciteit. Voor sommige noodzakelijke projecten (b.v. KRW) heeft ons waterschap deze extra capaciteit wél nodig. Bovendien gebruiken we op enkele locaties incidenteel méér capaciteit dan contractueel toegestaan. Inmiddels zit er beweging in dit dossier: in het codebesluit van ACM worden kerntaken van waterschappen nu ook gezien als reden om voorrang te krijgen. Er zijn echter meer partijen die recht op voorrang hebben, en niet al onze projecten vallen onder "noodzakelijke kerntaak". We lopen in de praktijk dus nog zeker tegen grenzen aan.
<u>Integrale opgavesturing:</u> NPLG is kans maar ook vertragende factor bij gebiedsontwikkeling.	Doelbereik, Financieel	Het Nationaal Plan Landelijk Gebied (NPLG) kan voor onze organisatie een kans betekenen bij het financieren van programma's of het meeliften met landelijke ontwikkelingen. Tegelijk schuilen er ook een risico's in. We moeten bij gebiedsontwikkeling vaker samen optrekken waardoor vertraging kan ontstaan. Afweging van (soms tegenstrijdige) belangen kan ons doelbereik verdunnen.

8.5 Waterschapsbelastingen

Bij de zuiveringsheffing zien we een daling van het aantal vervuilingseenheden (VE) ten opzichte van Burap 2023-1. Deze komt voor rekening van de bedrijven. Op basis van de realisatiecijfers verwachten we daar een lagere opbrengst van afgerond € -0,1 mln.

Bij de watersysteemheffing stijgen de gebouwde eigendommen en directe lozers. Per saldo nemen de verwachte belastingopbrengsten bij de taak watersysteemheffing hierdoor toe met € 0,2 mln.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Zuiveringsheffing	59.965	62.469	62.352
Woonruimten	39.975	40.062	40.024
Bedrijven	19.990	22.407	22.328
Watersysteemheffing	64.218	66.566	66.758
Gebouwd binnendijs	34.560	36.779	36.866
Gebouwd buitendijs	29	31	30
Ongebouwd binnendijs	6.553	6.552	6.593
Ongebouwd buitendijs	34	34	35
Ongebouwd wegen binnendijs	575	574	580
Ongebouwd wegen buitendijs	1	1	12
Ingezetenen	21.967	22.094	22.072
Natuur	177	177	180
Directe lozers	324	324	391
Leges	0	0	0
Totaal opbrengsten	124.183	129.035	129.110

De verwachte oninbaarheid en kwijtschelding liggen in lijn met het niveau uit de voorgaande ramingen.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Kwijtschelding	2.326	2.203	2.203

bedragen in € 1.000

	Begroting 2023	Prognose Burap 2023-1	Prognose Burap 2023-2
Oninbaar	410	426	426

8.6 Incidentele baten en lasten

In de afgelopen 8 maanden zijn er geen incidentele baten en lasten ontstaan.

8.7 Verbonden partijen

Door middel van verbonden partijen kunnen (beleids)voornemens van het waterschap tot uitvoering worden gebracht. In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en daarmee verband houdende mogelijke risico's wordt in de begroting een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen (een rechtspersoon, waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft).

Het waterschap heeft de volgende verbonden partijen: Gemeenschappelijk Belastingorganisatie Lococensus/Tricijn (GBLT), Het Waterschapshuis, Aqualysis, Euregio, Waterstromen B.V., Waterschap Rijn en IJssel energie Holding B.V., Waterschap Rijn en IJssel windenergie Duiven B.V., NWB-bank, Unie van Waterschappen en Muskusrattenbestrijding.

In het achterliggende triaal hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan bij onze verbonden partijen.

8.8 Reservepositie en voorzieningen

Onderstaand overzicht toont het geprognosticeerde verloop van de vrij inzetbare reserves.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Reserves per 01-01-2023	15.661	6.345	9.316
Geprognosticeerd resultaat 2023 Burap 2023-2	2.281	2.281	0
Reserves per 31-12-2023	17.942	8.626	9.316
Bestemmen reserve DFB	2.281	2.281	0
Bestemmen vrije reserve	0	0	0
Reserves per 31-12-2023	15.661	6.345	9.316
Minimaal benodigde weerstandcapaciteit	3.250	1.886	1.364
Vrij inzetbare reserves per 31-12-2023	12.411	4.459	7.952

Bestemmingsreserves

Waterschap Rijn en IJssel kent één algemene reserve per taak en drie bestemmingsreserves (Innovatiefonds, Huisvesting en Duurzaam Financieel Beleid). Onderstaand overzicht geeft het geprognosticeerde verloop van de bestemmingsreserves Huisvesting en DFB weer.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Stand BR Huisvesting per 01-01-2023	3.400	1.850	1.550
Stand BR DFB per 01-01-2023	18.439	11.260	7.179
Inzet BR Huisvesting	0	0	0
Inzet BR DFB	1.280	0	1.280
Resultaat na inzet BR	2.281	2.281	0
Bestemmen reserve DFB	2.281	2.281	0
Bestemmen vrije reserve	0	0	0
Stand BR Huisvesting per 31-12-2023	3.400	1.850	1.550
Stand BR DFB per 31-12-2023	19.440	13.541	5.899

Voorzieningen

Voorzieningen hebben een lastenkarakter en worden getroffen voor toekomstige uitgaven waarvan de oorzaak zich nu voordoet of al heeft voorgedaan. Onderstaand het verwachte verloop van de voorzieningen.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2023-2	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Voorzieningen per 01-01-2023	3.442	1.551	1.891
Verwachte vermeerdering / vermindering 2023	-350	-175	-175
Voorzieningen per 31-12-2023	3.092	1.376	1.716

Een belangrijke factor bij het bepalen van de hoogte van de arbeidsgelateerde voorziening is de rekenrente waarmee volgens de richtlijnen moet worden gerekend. De rekenrente is op dit moment hoger ten opzichte van waarmee vorig jaar gerekend moest worden. Hierdoor verwachten we aan het eind van dit jaar een gedeeltelijke vrijval van deze voorziening.

Supplement 1 Zuiveringsrendementen

Percentage voldoen aan de maatwerkvoorschriften

De mate waarin RWZI's aan de lozingseisen voldoen, wordt uitgedrukt in een percentage (formeel: het percentage waarin de RWZI's voldoen aan de lozingseisen).

In de Begroting 2023 is aangegeven dat de 'RWZI's over het hele jaar gezien 98,5% moeten voldoen.

De prognose op basis van de eerste twee trialen is dat 99,7% voldoet.

Er was één RWZI met (structurele) overschrijdingen, die mogelijk dit jaar niet geheel aan alle eisen kan voldoen. Dat betreft RWZI Holten die bij hoge aanvoer (bijv. bij aanhoudende regen) onvoldoende verwerkingscapaciteit had. Het lopende aanpassingsproject ('Holten robuust'), beoogt dat de installatie ook onder die omstandigheden voldoet. De aanpassingen verlopen volgens planning en zijn medio dit jaar gereed. Dat is reden dat de prognose is dat de installatie gezien over het hele jaar gaat voldoen.

Er is een risico dat RWZI Etten in een koude periode van dit jaar (winterperiode) de effluentnorm gaat overschrijden, als gevolg van wijzigingen in de aanvoer van afvalwater. De samenstelling wijzigt omdat het afvalwater van een grote industriële lozer wijzigt. Vanaf vorig jaar behandelt Waterstromen Etten BV dit afvalwater om er biogas van te maken, waarbij het restant water op RWZI Etten wordt geloosd. De gewijzigde situatie maakt dat momenteel wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn zodat de RWZI Etten kan blijven voldoen aan de lozingsnorm.

Rendement van fosfaat en stikstof over het gehele gebied.

Bij het bepalen van het gebiedsrendement wordt bekeken hoeveel procent van de inkomende vervuiling door alle 13 zuiveringen - bij elkaar opgeteld - wordt verwijderd.

RWZI's worden gestuurd op individuele lozingseisen/voorschriften. Als alle zuiveringen aan die lozingseisen voldoen, dan verwijderen we automatisch zoveel stikstof en fosfaat, dat het gebiedsrendement ruim wordt gehaald. De zuiveringen worden dan ook niet (meer) op gebiedsrendement gestuurd, maar alleen op de individuele lozingseis.

Het gebiedsrendement over 2023 komt naar verwachting voor stikstof uit op 88% en voor fosfaat op 89%.

RWZI	Influent		Toetsing		
	Debiet (dagdebiet)	Belasting (CZV)	% voldoen aan voorschriften		
	[m3/d]	I.E. à 150 g TZV	Eerste trial	Tweede trial	Geheel 2023
Aalten	4.588	27.354	100	100	100
Dinxperlo	3.059	15.881	100	100	100
Etten	33.931	164.434	100	100	90
Haarlo	10.832	79.687	100	100	100
Holten	5.590	39.066	100	100	100
Lichtenvoorde	5.517	28.888	100	100	100
Nieuwgraaf	50.304	313.253	100	100	100
Olburgen	20.981	124.590	100	100	100
Ruurlo	2.115	11.428	100	100	100
Varsseveld	3.742	18.545	100	100	100
Wehl	1.533	8.431	100	100	100
Winterswijk	11.472	66.775	100	100	100
Zutphen	34.891	280.450	100	100	100
Totaal	188.556	1.178.783	100		99,7
Doelstelling begroting					98,5

Bijzonderheden (overschrijding van de formele norm)

In het eerste trial hebben alle RWZI's aan de lozingsnormen voldaan.

Toetsing zomergemiddelden

Omdat fosfaat met name in de zomerperiode nadelig is voor oppervlaktewaterkwaliteit, wordt in de periode 1 april tot en met 31 augustus extra fosfaat verwijderd. In veel gevallen door hogere dosering van metaalzouten. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de afgelopen zomer weergegeven.

RWZI Haarlo heeft de zomernorm net niet gehaald. De oorzaak is de samenstelling van afvalwater, die net niet voldoende is om alle fosfaat biologisch te binden. Onderzocht wordt welke maatregelen in de operationele bedrijfsvoering mogelijk zijn om de installatie te optimaliseren om ook deze overschrijding terug te brengen binnen de norm.

	Zomer gemiddelde	Zomer-norm
RWZI Aalten	0,6	0,8
RWZI Dinxperlo	0,6	1,0
RWZI Etten	0,7	0,7
RWZI Haarlo	0,6	0,5
RWZI Holten	0,7	0,7
RWZI Lichtenvoorde	0,5	0,8
RWZI Ruurlo	0,5	0,8
RWZI Varsseveld	0,6	0,8
RWZI Wehl	0,5	0,5
RWZI Winterswijk	0,2	0,5